

Geïntegreerde bestrijding blad- en bloedluizen

Natuurlijke vijanden helpen plaag onder controle te houden

voorjaar 2007

Blad- en bloedluizen zijn een toenemend en hardnekkig probleem in appelboomgaarden. Een goede chemische bestrijding is met de huidige middelen niet eenvoudig. Natuurlijke vijanden, zoals sluipwespen en oorwormen, zijn dan ook van groot belang om de plaag mede onder controle te houden.

Appelbloedluis

Appelbloedluis kan zich zeer snel vermeerderen. Enkele luizen in het voorjaar kunnen snel uitgroeien tot een plaag. Ook als u chemisch heeft ingegrepen, breiden de luizen die het overleefd hebben zich in korte tijd weer uit. Verschillende soorten natuurlijke vijanden zorgen voor een natuurlijke regulatie. Zij gaan een snelle vermeerdering van plaaginsecten tegen en helpen u dus de plaag onder controle te houden.

De natuurlijke regulatie wordt sterk negatief beïnvloed door het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen. In proefvelden waar gedurende drie jaar een gangbaar spuitschema werd uitgevoerd, met daarin bespuitingen na de bloei tegen roze appelluis, kwam veel meer appelbloedluis voor dan in vergelijkbare biologische velden. Met het gangbare spuitschema werden de natuurlijke vijanden verstoord waardoor de appelbloedluis zich kon uitbreiden.

Om het natuurlijke evenwicht in stand te houden, is het dus belangrijk

dat u bij een chemische bestrijding zo selectief mogelijke middelen gebruikt. Selectieve middelen zijn middelen die de plaag bestrijden en de natuurlijke vijanden sparen. Als er toch breedwerkende middelen nodig zijn, dan is het van belang om deze niet te spuiten in het voorjaar, na de bloei, als de sluipwespen of jonge oorwormen zijn verschenen.

Roze appelluis

U kunt de bestrijding van roze appelluis en ook appelgrasluis het beste na de oogst of ruim voor de bloei uitvoeren. Op deze manier kunt u het gebruik van breedwerkende middelen in en na de bloeiperiode vermijden. Zo spaart u oorwormen, sluipwespen en andere natuurlijke vijanden van de appelbloedluis.

De gevleugelde vrouwtjes van de roze appelluis vliegen vanaf half september van de weegbree naar de appelboom. Op het appelblad worden dan ongevleugelde dochters geboren. Als deze na een paar weken volwassen zijn en bevrucht zijn door mannetjes,

zetten ze wintereieren af. In de afgelopen jaren verschenen de meeste mannetjes in de tweede week van oktober. Met een bespuiting, die is gericht op de eileggende vrouwtjes in oktober, kan de roze appelluis goed worden bestreden. Er worden dan geen eieren gelegd, zodat bestrijding in het volgende voorjaar achterwege kan blijven. Eenmaal gelegde eieren worden niet bestreden. Een bespuiting in de laatste week van september of de eerste week van oktober blijkt in de praktijk het beste te werken. De meeste ervaring is tot nu toe opgedaan met Admire, Gazelle en Calypso. Het selectiever werkende Teppeki werkt waarschijnlijk ook goed. Dit middel is najaar 2006 voor het eerst toegepast. De eerste ervaringen hiermee lijken positief (mei 2007). De bespuiting moet worden uitgevoerd voordat de mannetjes zijn verschenen. Bespuitingen die worden uitgevoerd na circa 10 oktober werken vaak minder goed.

Als een behandeling in het najaar niet mogelijk is, kies dan voor een vroege voorjaarstoepassing. Als rond de bloei Calypso of Gazelle ingezet is tegen bijvoorbeeld groene appelwants, kunt u de najaarsbespuiting beter achterwege laten.

Ervaringen uit de praktijk

Jan Rijk, fruitteler in Ovezande

“Samen met mijn vrouw teel ik in maatschap 18 ha appels en 8 ha zwarte bes. Dit voorjaar hebben we ook Conference aangeplant. Bij de appels telen we vooral Elstar mutant Roelse, Red Prince en sinds vorig jaar ook op 2 ha Kanzi. De oudere appels staan in een twee-rijen systeem.

Binnen Telen met toekomst hebben we goede ervaring opgedaan met verschillende nieuwe zaken zoals kalkmelkberegening en de najaarsbehandeling tegen bladluizen. In het najaar van 2005 hebben we alle appels in oktober behandeld met Admire. De bestrijding van rose appelluis en appelgrasluis was goed. In het voorjaar van 2006 hebben we

hiervoor niet hoeven ingrijpen. Wel kwam in de loop van de zomer appelbloedluis bij Elstar opzetten. Ik heb toen gecorrigeerd met Pirimor. In het twee-rijensysteem valt de bestrijding dan soms tegen. Qua spuittechniek is het moeilijk de achterkant van de bomen goed te raken.

In het najaar van 2006 heb ik opnieuw gespoten met Admire en op dit moment ziet het er goed uit. Wel komt plaatselijk wat bloedluis op oude snoeiwonden door. Gezien de goede ervaringen, ben ik van plan om komend najaar opnieuw een najaarsbehandeling toe te passen op alle appels.”

Tips

Schone start

Ook voor appelbloedluis geldt ‘voorkomen is beter dan genezen’. Houd jonge beplantingen schoon. Plant geen sierbestuivers cv. Golden Hornet, deze is extreem gevoelig voor appelbloedluis. In jonge beplantingen begint de aantasting vaak op deze sierbestuivers. Houd bij nieuwe beplantingen zoveel mogelijk rekening met infectiebronnen in de directe omgeving. Geïsoleerde percelen kunnen jarenlang vrij blijven van aantasting. Oudere beplantingen met aantasting vormen een gevaarlijke infectiebron voor aangrenzende jonge aanplant.

Meer informatie:

- www.telenmettoekomst.nl
- Zie ook het gewasbeschermingsboekje fruitteelt van DLV Plant
- Raadpleeg uw adviseur

Selectieve middelen

Kies selectieve middelen voor de bestrijding van de overige plagen. Houd er rekening mee dat deze middelen niet altijd geheel onschadelijk zijn. Als u bijvoorbeeld Pirimor meerdere keren in een hoge dosering spuit, moet u rekening houden met aanzienlijke sterfte van sluipwespen en oorwormen.

Twee middelen voor de fruitmotbestrijding hebben volstrekt geen nevenwerking op natuurlijke vijanden: feromoonverwarring en granulosevirus (Madex en Carpovirusine Plus).

Sluipwespen

In het onderzoek maar ook in de praktijk is de laatste jaren geëxperimenteerd met het loslaten van gekweekte sluipwespen in de boomgaard. Tot nu toe is niet aangetoond dat dit een effect heeft op de bloedluisaantasting. We raden dan ook af om gekweekte sluipwespen te introduceren.

Oorwormen

Oorwormen zijn van groot belang bij de regulatie van appelbloedluis. Boomgaarden met bloedluisproblemen zijn vrijwel altijd boomgaarden waar weinig oorwormen zitten. Helaas ontbreken in veel boomgaarden de oorwormen. Over de nevenwerking van de meeste middelen op oorwormen is nog weinig bekend. De beste strategie is om rekening te houden met de basisprincipes van de geïntegreerde bestrijding: alleen bestrijden als het nodig is. Wanneer bestrijding noodzakelijk is, kies dan zoveel mogelijk voor niet-chemische oplossingen.

Chemische bestrijding

Pirimor heeft een matig tot redelijke werking op appelbloedluis maar sterk wisselend effect. Met Teppeki is nog weinig ervaring (matig effectief). Minerale olie geeft een matig effect en alleen bij hoge dosering (100 l per ha) een goed effect.

Praktijknetwerk Telen met toekomst werkt aan een breed gedragen duurzame teelt in de plantaardige sectoren. Ruim 400 ondernemers testen en beoordelen duurzame teeltmaatregelen, 'Best Practices,' op de praktische toepasbaarheid en haalbaarheid. Dit gebeurt zoveel mogelijk in samenwerking met diverse partijen die het boerenerf cq. de tuin betreden. Deze folder is met grote zorg samengesteld. De samenstellers zijn echter niet aansprakelijk voor eventuele schadelijke gevolgen die kunnen ontstaan bij gebruik van gegevens.

Colofon:

Productie: Telen met toekomst

Tekst: Herman Helsen (PPO),

Pieter Aalbers (DLV Plant)

Eindredactie:

Wilco Dorresteyn (DLV Plant)

Vormgeving & druk: Graphiset, Uden

Telen met toekomst